מסורת הש"ס

גמ' ו)[ע"ז כג: סנהדרין מ. בכורות מ. תמורה כח.] **ז)**[קדושין כד: זבחים קטו. מנחות ו. כה. תמורה יד.] **ג)**[פרה פ"ק מ"ג מנחות נא:] **רש"י ד)**[מנחות קי.] **תוס' ה)**[קדושין נה.] **ו)**פ"ק לא: ד"ה מאי **ז)**[בחולין מט.] **ח)**רש"י **ט)**[ע"ז כג.] **י)**[ועי"ע תוס' ע"ז ה: ד"ה מעין ובתוס' זבחים סח: ד"ה ומסתמא]

הגהות הב"ח

(ו) **רש"י** ד"ה שבהמה כו' ולכ"ש בקדושין דף כד ע"ב ד"ה ותין ממנה:
(ז) **תוס'** ד"ה כי איצטריך וכו' ולמי נמי שפיר לפי המסקנא כל"ל ומיבעי כמו שפיכים ממקך:

גליון הש"ס

גמ' דתנן הקריבו. עיין תוספות ר"ה דף י ע"ב ד"ה בן כ"ל ותוכ"ל:

הגהות

רש"י ד"ה ואי"ר יוחנן. או לאיל האחד. עי' מנחות (נט:) דמוכח להדיא דמן או לאיל מעשה וגו' הכתוב קודם לדשין ליה. וע"ל למתוק מיבעי הממ':

(רש"ש)

ש"מ קסבר **רבי יוחנן דתנא דאמר רבי.** כל"ל ומלא קמא למתוק:

(רש"ש)

תוס' ד"ה איצטריך (בעמוד הקודם). **ואי"ת מאי פריך לרב חסדא רבי דאיכא תרי מיעוטי רבי דאמרי בפ' המפלת אם כן ע"כ למיעוטי טומטום.** כל"ל:

(רש"ש)

ויש לפרש דהתם גרסינן רבי דהכי אם זכר רבי. כל"ל ובפיגמיים לריך למתוק מן סנהו עד ובמטולים:

(רש"ש)

ד"ה כי איצטריך. ומשמע בפ' המזבח מקדש. ל"ל ומסיק בפ' המזבח מקדש:

(מנלה כהן)

אלא איצטריך חד מיעוטא לתורים או לבני יונה. כל"ל:

(רש"ש)

ד"ה כי משחתם. ואפ"ה איצטריך מן הבהמה ומן הבקר להוציא רובע ונרבע ונעבד ולא הוה כר'. כל"ל עי' תמורה (כח:):

(רש"ש)

תורה אור

גמ' א) וּמַיָּד בֶּן נֵבֶר לֹא תַקְרִיבוּ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל אֲשֶׁה כִּי מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּהֶם לֹא יֵרָצוּ לָכֶם:

(ויקרא כב, כה)

ב) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ:

(בראשית ו, יב)

ג) כֵּן תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל אֲשֶׁר תִּבְנִית זָכָר אוֹ נְקֵבָה:

(דברים ד, טז)

ד) כָּבֶה יַעֲשֶׂה לַשּׁוֹר הָאֶחָד אוֹ לָאַיִל הָאֶחָד אוֹ לַשֶּׂה בַּכְּשָׂשִׂים אוֹ בָעִזִּים: (במדבר טו, יא) **רש"י ה)** וַיַּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ: (בראשית ו, ב)

עין משפט נר מצוה

קסג א ב מיי' פ"ג מהל' מאכלי אסורות מצוה ט"ו ו:
קסד ג מיי' שם הל"ח:
קסה ד מיי' פט"ו מהל' מעשה הקרבנות הל"ג ועיין בכ"מ:
קסו ה ו מיי' שם פ"ג הלכה ו:

רבינו גרשום

למעוטי נרבע (ונעבד) כלומר לאדם ונעבד כלומר שהיא ע"ז[ע] אדם את הבהמה שהיא פסולה לגבי קדש. (נרבע לאדם ונעבד כלומר שהיא ע"ז): תמות וזכרות בבהמה דכתיב שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם: והביא פלגם מהו. כלומר ככב דינו בן שנה איל בן ב' שנים והביא בן שנה וחצי מהו: דתנן הקריבו מביא עליו כר. כלומר אמר הרי עלי עולת בהמה מן האיל או מן הכבש והביא פלגם והקריבו אותו פלגם מביא עליו נסכי איל ואין עולה לו מזבחו. וא"ת כיון דאין עולה לו מזבחו למה מביא נסכים. דאמר ר' יוחנן או לאיל תעשה מנחה סלת שני עשרונים בלול בשמן שלישית ההין לרבות את הפלגם שמביא עליו נסכי איל:

ע) נ"ל דלא כלומר שזינו שזוה לרועע מלא עם הבהמה שהיא פסולה לגבי קודש: תמות וזכרות וכו'.

שיטה מקובצת

א) למעוטי (רובע) נרבע. נ"ב ע' תוס' זבחים (דף פה ע"ב): **ב)** כגון מחוסר אבר וטעמא משום הקרובהו נא: **ג)** של שני עשרונים סלת ושלישית: **ד)** או לאיל האחד וגו'. נ"ב כן כתוב בקצת ס"י ובקצת ספרים אחרים כתיב או לאיל תעשה מנחה והכי מוכח בפ' שתי מדות ע"ש: **ה)** קסבר ר' יוחנן טעמא דתנא דאמר אין עולה לו: **ו)** בפ' בתרא דאע"ג: **ז)** בת"כ הנהו מעוטי דכתיב בשלמים אבל אם זכר כר' והשאר נמחק: **ח)** תימה דסותר דרשא דברייתא כדי לדחות ראייתו ומוקי קרא לדרשא אחרת: **ט)** בפרק המזבח מקדש דאית ליה דיש נרבע בעופות דקאמר ר"ע מכשיר בבעלי מומין: **י)** הוו ממעטינהו ממן בני היונה: **יא)** אתי נמי שפיר לפי המסקנא דחד ותיבות כמו שפירש נמחק: **יב)** הוה ממעטינן להו אלא או: **יג)** ולכך הוי ספק אלא: **יד)** א"כ לידוק דבריה הוי למ"ד דלא: **טו)** ולר"ש נפקא מינה גם לפרה וא"ת דבריש. ונ"ב ע' תוס' לעיל (דף יא ע"א ועי"ב): **טז)** גבי מעשר בהמה בטומטום ואנדרוגינוס:

כי איצטריך קרא **א)**למעוטי **ב)** נרבע ונעבד סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב **ג)**כי משחתם בהם מום בם **ד)**ותנא דבי רבי ישמעאל **ה)**כל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודת כוכבים דבר ערוה דכתיב **ו)**כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ עבודת כוכבים דכתיב **ז)**פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל כל שהמום פוסל בו דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסלין בו וכל שאין המום פוסל בו אין דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסלין בו והני עופות הואיל ולא פסיל בהו מומא דאמר מר **ח)**תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות אימא דבר ערוה ועבודת כוכבים נמי לא לפסול בהו קא משמע לן **ט)**בעי רבי זירא האומר הרי עלי עולת בהמה מן האיל או מן הכבש והביא פלגם מהו אליבא דרבי יוחנן **י)**דתנן **יא)**הקריבו מביא עליו נסכי איל ואין עולה לו מזבחו **יב)**או לאיל **יג)**לרבות את הפלגם כי תבעי לך אליבא דר' פדא דאמר

לפרוך לרב חסדא מתני' הזכר ולא נקבה דכתיב גבי שלמים לפיכך תרי מיעוטי לחם מיעוטא הוא דלמרינן בפרק המפלת (דף כח:) לחם נקבה עול זכרך למעוטי טומטום ויש לפרוך גרסינן זכר לו נקבה דכתיב בויקרא שלמי נקר לרים ליה בת"כ ובפרק ג' דבכורות (ד' טו:) ובתמורה פרק אלו קדשים (דף יז:) לרבות ולד בעלי מומין ותמורת בעלי מומין והשתא פריך שפיר לרב חסדא דבהמה קבע לה כתיב חד מיעוטא דהוי לו למעט כמו לו כשב פרט לבלאים וע"ת לעיל אמרינן היכא דספק מחמת שאינו שוה מיעוטא דכתיב עולה ובפ"ק דתמורה (דף ז.) קאמר זכור להוציא טומטום ופריך מיבעי קרא למעוטי ובפ"ק דחגיגה (דף ט.) דתין כולם שוין חסם פריך משום דבעלו הכי קרא הייתי פוטרו מן הראייה משום לחיוי יכול לסמוך

אם כן ע"כ למעוטי טומטום. כל"ל:

(רש"ש)

ויש לפרש דהתם גרסינן רבי דהכי אם זכר רבי. כל"ל ובפיגמיים לריך למתוק מן סנהו עד ובמטולים:

(רש"ש)

ד"ה כי איצטריך. ומשמע בפ' המזבח מקדש. ל"ל ומסיק בפ' המזבח מקדש:

(מנלה כהן)

אלא איצטריך חד מיעוטא לתורים או לבני יונה. כל"ל:

(רש"ש)

ד"ה כי משחתם. ואפ"ה איצטריך מן הבהמה ומן הבקר להוציא רובע ונרבע ונעבד ולא הוה כר'. כל"ל עי' תמורה (כח:):

(רש"ש)

תורה אור

גמ' א) וּמַיָּד בֶּן נֵבֶר לֹא תַקְרִיבוּ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל אֲשֶׁה כִּי מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּהֶם לֹא יֵרָצוּ לָכֶם:

(ויקרא כב, כה)

ב) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ:

(בראשית ו, יב)

ג) כֵּן תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל אֲשֶׁר תִּבְנִית זָכָר אוֹ נְקֵבָה:

(דברים ד, טז)

ד) כָּבֶה יַעֲשֶׂה לַשּׁוֹר הָאֶחָד אוֹ לָאַיִל הָאֶחָד אוֹ לַשֶּׂה בַּכְּשָׂשִׂים אוֹ בָעִזִּים: (במדבר טו, יא) **רש"י ה)** וַיַּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ: (בראשית ו, ב)